

Коваленко А.М.

аспірант,

Бердянський державний педагогічний університет

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

У другій половині ХХ століття введення у науковий обіг терміну дискурс спричинило появу нових напрямів та методів дослідження мовного спілкування. Стійкий інтерес лінгвістів до аналізу політичного дискурсу зумовив вихід останнього за рамки академічного курсу.

Кількість фундаментальних праць присвячених вивченню політичного дискурсу, як особливої форми спілкування, дає можливість говорити про появу нового напрямку в мовознавстві – політичної лінгвістики, яка займається вивченням політичної сфери комунікації, розглядом засобів та методів боротьби за політичну владу в процесі комунікативного впливу на політичну свідомість суспільства, та дослідженням політичного дискурсу зокрема. Основним завданням лінгвістичного аналізу політичного дискурсу є розкриття механізмів складних взаємовідносин між мовою, владою та суспільством.

Виникнення дискурс-аналізу мало об'єктивні передумови виникнення:

1) статична модель тексту є надто простою і не відповідає його природі;

2) динамічна модель мови повинна ґрунтуватися на комунікації, тобто спільній діяльності людей, які намагаються виразити свої почуття, обмінятися ідеями, досвідом або вплинути одне на одного;

3) спілкування відбувається в комунікативній ситуації, що повинна розглядатися в культурному контексті;

4) центральна роль у комунікативній ситуації належить людям, а не засобам спілкування;

5) комунікативна ситуація охоплює докомунікативну і посткомунікативну стадії;

6) текст як продукт комунікації має кілька вимірів, головними з-поміж яких постають породження й інтерпретація тексту [2, с. 276].

Дослідники акцентують увагу на наявності цілого спектру підходів до дослідження політичного дискурсу. Основні підходи систематизовано у таблиці.

Таблиця 1

Спектр підходів до дослідження політичного дискурсу

№ з/п	Прізвище дослідника	Підходи	Сутність методу
1	Демянков В.З. [1]	філологічний	аналізується як будь-який інший текст, але із урахуванням політичної та ідеологічної дійсності
		соціопсихолінгвістичний	визначається ефективність прихованих чи явних політичних цілей автора дискурсу
		індивідуально-герменевтичний	для з'ясування особистісних смислів автора чи інтерпретатора дискурсу
2	Шейгал О.Й. [4, с. 9]	дескриптивний	класична методика риторичного аналізу мовної поведінки агентів політики, мовленнєвих засобів, риторичних прийомів тощо
		критичний	вивчення соціальної моралі, прямо чи опосередковано вираженої у політичному дискурсі, тенденція до розгляду мовлення як засобу контролю
		когнітивний	опис та моделювання структури свідомості учасників дискурсу
3	Халатян А. Б. [3, с. 53]	системний	політична комунікація розглядається з позицій взаємодії елементів системи та пов'язується із соціальним контролем
		лінгвістичний	розгляд мови як засобу соціального контролю
		символічний	розкриває процеси породження та розповсюдження символів.
		функціональний	дослідження значення політичної комунікації для політичної системи
		організаційний	розгляд інформаційних потоків та факторів, що їх визначають у середині політичного інституту
		екологічний	вивчення впливу політичної системи на політичний дискурс

Таким чином лінгвістична наука пропонує широкий спектр підходів для аналізу текстів політичної направленості. Заявлені напрями дають можливість вивчення не лише теоретичної структури мови, а надають можливості аналізу прагматичної складової: комунікативного акту,

ПРОЦЕСУ, мети та умов комунікації, визначення ментальних структур, що задіяні у процесу ідентифікації істинних інтенцій, маніпулятивних можливостей політичного дискурсу тощо.

Список використаних джерел:

1. Демянков В.З. Политический дискурс как предмет политологической филологии / В.З. Демянков // Политическая наука. Политический дискурс : История и современные исследования. – № 3. – М., 2002. – С. 32–43 <http://www.philology.ru/linguistics1/demyankov-02.htm1010>].
2. Карасик В.И. Языковой круг : личность, концепты, дискурс / В.И. Карасик. – Волгоград : Перемена, 2002. – 477 с.
3. Халатян А.Б. Особенности организации современного политического дискурса [Текст] / А.Б. Халатян // Вестник МГОУ. Серия «Лингвистика». – № 6. – М. : Изд-во МГОУ, 2010. – С. 51–54.
4. Шейгал Е.И. Семиотика политического дискурса / Е.И. Шейгал. – М. : Гнозис, 2004. – 326 с.

Trofymova A.I.

Student;

Kushmar L.V.

Ph.D., Docent,

State Economy and Technology University of Transport

COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF LEXICAL AND ASSOCIATIVE VALUES OF THE ECONOMIC CONCEPTS (BUSINESS, COMPANY, MONEY, TAX, INFLATION)

There are *linguistic* and the *conceptual pictures of the world*. *Conceptual picture of the world* is all prescientific and scientific knowledge about the world which saved up for the history of the people speaking language existence. The meaning of the term *conceptual picture of the world* doesn't coincide with the meaning of the term *linguistic picture of the world* [6].

Conceptual picture of the world consists of many levels of signs. There are *arkhaization* and *desemantization* processes which are peculiar to language. In *conceptual picture of the world* everything accumulates that was once learned, called and mastered. Knowledge archaic, relic (prescientific) forms the first level in it, it is knowledge of the preliterate period. Further there is a level of knowledge which is partially fixed in any texts. The following levels are knowledge of different sciences, both systematized, and